

ANNO Pam V. Gregorium PP. XV. & Alexandrum PP. VII. Prædecessores nostros, & utriusque sexus Principes, ac Duces, ne non Nobiles Viri Ele&ti Civitatis Neapolitanæ, aliquæ ex Ordine Ecclesiastico preces, & vota conjunxerant, Nobis super iterum porrectis, benignè inclinati, de supradictæ Congregationis consilio, & eidem Beati affensu, auctoritate Apostolica, tenore præsentium indulgemus, ut idem Servus Dei Camillus de Lellis, in posterum Beati nomine nuncupetur, ejusque Corpus, & Reliquiæ venerationi fidelium (non tamen in processionibus circumferendæ) exponantur; Imagines quoque radiis, seu splendoribus exornentur; ac de eo quottannis die xv. mensis Julii recitetur Officium, & Missa de Communi Confessoris non Pontificis, & Missa de Nobis approbata juxta Rubricas Breviarii, & Missalis Romani. Porro recitationem Officii, & Missæ celebrationem hujusmodi, fieri concedimus dumtaxat in univerfa Congregatione eorumdem Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis, & in civitate, ac Diocesi Theatina, ubi natus, ab omnibus utriusque sexus Christianidelibus, tam Sæcularibus, quam Regularibus, qui ad Horas Canonicas tenentur, & quantum ad Missas attinet, etiam ab omnibus Sacerdotibus ad Ecclesiam, in quibus festum perageretur, confluentibus. Præterea primo dumtaxat anno, a datis hisce literis, & quoad Indias, a die, quo eadem literæ illuc pervenerint, inchoando, in Ecclesiis Congregationis, Civitatis, & Diocesis antedictæ, solemnibus Beatificationis ipsius Servi Dei, cum Officio, & Missa, sub ritu duplici majori die ab Ordinariis respective constituta, postquam in Basilica nostra Sancti Petri in Vaticano celebrata fuerint eadem solemnia Dominica Secunda post Pascha Resurrectionis Domini Nostri Jesu Christi currentis anni MDCCXLII. pariter celebrandi facimus potestatem.

Clauſula. §. 3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Decretis de non cultu editis, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earundem præsentium literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu Secretarii dictæ Congregationis Cardinalium subscriptis, & sigillo Præfecti ejusdem Congregationis munitis eadem prorsus fides ab omnibus, & ubique, tam in judicio, quam extra illud habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. M. Majorem sub Anno Piscatoris die vii. Aprilis MDCCXLII. Pontificatus Nostri Anno secundo.

D. Card. Passioneus.

LI.

L I T E R E

Canonizationis Beatæ Elisabethæ Lusitanorum Reginæ.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

RATIONI congruit, & convenit æquitati, ut ea, quæ Romani Pontificis provida deliberatione, ac Venerabilium Fratrum suorum S. R. E. Cardinalium, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum tunc in Romana Curia commorantium unanimi consilio, decreta, definita, & statuta fuerint, licet, ipsius superveniente obitu, Literæ Apostolicæ desuper confectæ non fuerint, suum debitum consequantur effectum.

Exordium. §. 1. Gaudeat in Domino, & in donis gratiæ suæ gloriatur felix Lusitanis Regnum; sed laudent alii Cœli illius temperiem, amenas Tagi ripas, divitias ex toto Orbe navibus eo illatas, & congestas nobilitatem Urbium, hominum ingenium, & solertiam, & in remotissimis Terrarum Orbis regionibus deregendis, subiectis felicitatem. Una est, quæ præcipuum ex Sacerdotali ore laudem meretur, & quæ in Sancta Dei

Ecclesia merito extolli, & prædicari debet, suorum scilicet Regum pietas, & religio. Hæc enim Lusitanum Regnum fundavit, hæc ampliat, hæc ad summam gloriæ, & laudis magnitudinem evehit, hæc in ea amplitudine, quæ nunc floret, servat, & custodit. Nam Princeps ille, & genere, & virtute clarus Henricus, qui Lusitanicæ Regni decus, & gloriam, barbararum gentium incursum, ac veluti inundationem afflictam exerit, atque istauravit, cum in Hispania adversus Mauros Alphonsi Sexto strenuam navasset operam; & Therasiam ejus filiam in uxorem, & Lusitanicæ partem in dotem, & præmium virtutis accepisset, eam statim, ereptis e Maurorum potestate aliis oppidis, plurimum auxit. Posteaquam vero e Hierosolymitana expeditione, quam pietatis, & Religionis studio susceperat, reversus est, nunquam bello contra Mauros abstinuit. Nam quinque supra viginti de Mauris reportatis victoriis, multisque de manubis, ac spoliis hostium, Templis, ac Cœnobis erexit, ac Asturicam, quam obsidebat, in amnis, prore Fidei propagandam decebat, ultimum diem obiit. Nec ejus filius Alphonsus tanto Patre inferior fuit: Testes sunt Leiria Urbis munificentissima Mauris erepta, Scalabis inexpugnabile Oppidum in potestatem redactum, Olyssippo expugnata, innumerabiles Maurorum, & Barbarorum copie paucis militum numero pluries disjectæ, unus, & triginta Barbarorum Reges armis devicti. Siquidem nunquam a perfectis bello Crucis hostibus terra marique cessavit, donec eliminata e Lusitanicæ sinitus Mahumetana superstitio, Catholica Religio a pluribus annis exul, veluti triumphans in propriam sedem reduceretur: Cujus non minus virtus in bello, quam pietas in pace respicuit. Nam egregio pietatis documento, cum ex acie domum redibat, in Monasterium Sanctæ Crucis recipere, ibique cum Religiosis Viris Chorum adire, orare, psallere, sacriæque mysteris adesse solitum fuisse traditur. Difficilis quidem res esset; si quis Lusitanorum Principum, qui Henrico, & Alphonsio accesserunt, fortiter, ac pie gesta persequi, & præstita ab eis in Catholicam Religionem officia recensere vellet. Innumera enim non solum in vicinis, sed in remotissimis partibus, adversus Mauros, Turcas, Saracenos, Idololatrias, bella pro Religione suscepta, relatæ victoria, parta pietatis trophæa. Ingentes classes adversus Christianorum hostes maximo sumptu paratas, & omni re instructas in ultimas, & prorsus ignotas Orbis regiones missas, quis ignorat; Et antiqua Lusitanorum Regum virtutis exempla adversus Christiani nominis inimicos renovata nostra memoria vidimus; & contra ferales Turcarum debacchantium impetus, præsens in Lusitanorum Regum pietate Roma, & Italia sensit auxilium. Sed Christianum nomen non solum armis, opibus, & sanguine suo Lusitani Reges tutari sunt; verum etiam longe lateque studio, cura, ac sollicitudine propagaverunt, ut hanc unam egregiam laudem propriam sibi facerent, velle, visi sint, Evangelium Christi Domini disseminare, Catholicæ Fidei lucem diffundere, superstitiosos cultus abolere, Crucis vexillum in longe distitas, & nunquam ab aliis aditas regiones inferre. Nam eorum opera ora Punicæ arcibus occupata, Mari Atlantico emento, Insulisque per illud Parris, totaque ulterioris Lybia qua mari lustrata, qua terra penetrata, Arinario Promontorio, Guinea, Zanguebaria, & Promontoriis intra, & sub Æquatore constitutis, & ultra ad Cancrum tropicum utraque Æthiopia; Insulisque vastis, Persici, & Arabici freti sinitibus pervasis, qua Asia ab Africa disjungitur, barbaris atque effensis Nationibus venerandum Christi nomen, ac salutaris Evangelii doctrina annunciata est, Insuper India, quam late intra Indum, & Gangem protenditur, transmissa, in Auream Chersonesum, & Sumatram, plurimamque immensas illius Archipelagi insulas, ad Molucas usque, ultimamque Japoniam, & in Sincicum Imperium, & Tartarico Regno proximas regiones; insuper ad Occidentales Indos cursu deducto, in Phœnambucum, Maraniam, cæterasque vastissimæ Brasiliæ Terras, sacris Ministris, & Verbi Dei Concionatoribus Regio sumptu, & Apostolicæ Sedis auctoritate missis, populis habitantibus in Regione umbræ mortis Lusitanorum Regum, aliorumque Catholicorum Principum pietate Lux Evangelicæ Fidei affudit. Profecto admiratione suscipi potius, quam pro meritis laudari in Domino potest munificentia, & Religio Lusitanorum Regum, in la-

ge ac

PONT. A. II. ge ac splendide protegendi, favebandisque populis ad Catholicam Veritatem recens adductis, in alendis, ac sustentandis Sacrarum Missionum Ministris, in edificandis inter barbaras gentes immortalæ Deo Templis, in extruendis Religiosorum Virorum Cœnobis, in erigendis, pro erudienda in Catholica Religione, & Ecclesiastica Disciplina juventute, Sacris Edibus, & Seminariis, aliisque peragendis, quæ ad expellendas Mahumethanæ impietatis, vel Idololatriæ errorum genebras, & ad diffundendum Christianæ veritatis lumen conducebant. Itaque tantis pietatis operibus, & tam præclare a Lusitanis Regibus in bello, & pace pro Religione gestis, hanc inter cætera amplam mercedem retulit benignissimus Deus, ut in Regia Domo, ac Familia existerent fœminæ morum integritate, & vitæ sanctitate illustres, quæ Deo dilectæ, & mundo mirabiles, in Servorum Dei numerum a Catholica Ecclesia adscribi mererentur; ut si Lusitanis Regnum in terris suorum Regum virtute, & pietate maxime consideret, majus in Cœlis in suorum Principum sanctitate, & meritis incoluntatis suæ præsidium haberet. Ex hoc numero fuerunt Therasia, Sanctia, Mafalda, Joanna. Sed præ omnibus, & Sanctarum operationum laude, & celestium miraculorum magnitudine emicat Beata Elisabeth Regina, quam sel. rec. Urbanus Papa Octavus Prædecessor Noster pro sua pastoralis sollicitudinis tanquam sanctam, & electam Dei in universali Ecclesia colendam, & venerandam Apostolicæ auctoritatis decrevit. Et Nos, quos in Apostolorum ministerio, licet immerentes, Divini consilii altitudo succedere voluit, ejus vitam, & res mirabiliter sancteque gestas Christiano Populo considerandas proponimus; ut Principes fœminæ, inter Regales delicias, & mundanos aula fastus, præ oculis habeant, quam imitentur, omnes vero, ad quam calamitosi hinc temporibus, & in tanta rerum omnium perturbatione, supplices confugiant; ut quæ in terris contrariis disidentium Principum voluntates miro gratiæ Dei dono in concordiam reducebat, modo in Cœlis Beata, precibus apud Deum pro Nobis intercedere velit, quo tanti gravissimorum bellorum motus, armorumque turbine, potentissimæ Divinæ voluntatis jussu compescantur, & diremptis dissidiis, reconciliantique inter se discordantium Principum animis, Sancta Dei Ecclesia Regi pacifico, & omnium honorum Datori gratiarum hymnis, & debitas laudes persolvens in tranquillitate quieteat, ac pace & concordia filiorum suorum lætetur.

In lucem edita Elisabetha Avo celsissimo ducentesimo septuagesimo primo: Pater ei fuit Rex Aragonie Petrus, Jacobo Rege natus, & Violantia Regis Hungariæ filia: Mater Constantia, filia Manfredi Siciliæ Regis, & Frederici Secundi Imperatoris nepes. Prætulit in ea sex illa virtutum, quæ cum ætate ipsa adolescens, & in diem magis magisque relucens in hoc sæculo, tanquam in tenebrosico loco, lumine ac splendore suo viam salutis aliis præmonstraret. Recens enim a partu ad Regem Jacobum Avum allata, atque ab eodem ad sextum ætatis annum Christianis moribus imbuta, de ipsa prædicare, ac bene prædicare ille solebat, neptem illam atque alumnam suam, fœminarum omnium optimam, clarissimamque futuram, quæ ex Aragoniorum Regum stirpe nate unquam fuissent. Ex humanis erepto Jacobo, sexennis puella reducta in Patris domum, ibi, quam ab Avo didicerat, profecta edit integerrimæ vitæ rationem. Pueriles ludos, ornatum corporis, voluptatum delicias, tenera adhuc, & infantili ætate, sed cælo matura, fugiebat; Divinis precibus, ciborum abstinentiæ, Caritatis operibus impense vacabat; ut Pater ipse fuerit solitus affirmare, suarum rerum, ac Regni felicitatem Elisabethæ virtutibus, ac meritis apud Deum acceptam esse referendam.

Lusitanicæ Regi Dionysio §. 3. Educata pudice, ac sobrie, ubi plenis annis nubilis facta est, longe clarescens honestis moribus suis, sceptram Prolem optinuit, quibus eam Deus etiam mortalibus oculis pulchram faciebat, & reverenter amabilem, atque mirabilem, a pluribus Christianorum Principum Filiis, per crebras legationes, & literas in matrimonium expetitur. Sors obtigit Lusitanicæ Regi Dionysio, Alphonsi III. filio, cui Regis, & Christianis ritibus nupti tradita, non tanquam viro, sed tanquam domino subdita fuit, ita demum demereri conjugialibus obsequiis, & Deo

Bullar. Rom. Bened. XIV. Tom. I.

lucrifacere. Et quoniam bonum conjugii est, & Dei donum, proles ex legitimis nuptiis suscepta; hanc quoque Deus largitus est famulæ suæ, ut pudicitia, sanctisque moribus, & fecunditate etiam Viro suo probaretur. Nam ætatis anno decimo septimo Constantiam filiam peperit, vicinam vero Regni heredem Alphonsum. Sed quos in hac mortalem lucem ediderat, iterum parturienti Deo, bonis erudiebatur monitis, sanctisque moribus informabat, & exemplo suo, quod longe efficacius verbis est, ad pietatem, omnemque virtutem influebat.

§. 4. Etenim illa non minorem in excolendis in se virtutibus, quam in liberis educandis, aliisque necessariis rebus procurandis, dabat operam: In sacris precibus constantissima, frequens ad rem Divinam erat; ubicumque plationi versaretur, sacellum habeat religiose constructum, ac magnifice ornatum, Sacerdotibus, aliisque Sacris Ministris instructum, quo a tumultuantibus sæculi curis secedens, in Sancta Dei contemplatione quiesceret; ibi enim ejus erat requies, ibi fere semper habebat, soli Deo intenta, & cœlestibus inhians divitiis, terrenas opes, & vana corporis ornamenta, quibus animæ pulchritudo non augetur, sed corrumpitur, contemnebat; decenti, & modeste induta cultu, composito vultu, & demissis oculis incedens, externo præsebat in habitu virtutem, quæ intus latebat in corde. Ubique enim Deum sibi præsentem habebat, & quo magis in eum amore ferebatur, eo vehementius vitia, & peccata odio proferebatur, ut si quando Divinam lædi Majestatem animadverteret, injuriam sibi fieri, & se ipsam læsam existimaret.

§. 5. Hujus etiam vis Sancti amoris dulces ei reddebat acerbissimas pœnas, quibus subicere corpus, & alii que in servitutum redigere curabat, ne ad Creatorem suum tendentem animum canosus terrenarum cogitationum motibus impediret, & rebellantem passionum turbis ad terrena a Cœlestibus avocaret. Quadruplex illa jejuniæ ab adolescentia solemne habitus; quadragerarium, & commune Christianorum omnium; alterum, quo preparari solent homines Religiosi ad Christi adventum; tertium, quod Angelorum appellatur, a die festo Beatæ Virginis Assumptæ, ad Archangeli Michaelis diem; postremum a festis S. Joannis Baptistæ ad diem Assumptæ Virginis Sacram. His igitur jejuniis, & insuper nocturnis vigiliis, diurnisque laboribus, aliisque pœnis, in Regum deliciis nutritum corpus macerabat; a vino, in quo esset luxuria, adeo affueverat abstinere, ut mediam fere anni partem solo pane transigeret, & aqua.

§. 6. Cum aliquando jaceret gravi stomachi morbo laborans in Oppido Alenquesio, præscripserunt ei Medici, ut vino uteretur; illa vero, cum id curacionis valetudinis necessarium esse minime duceret, & sanctum suum propositum in abstinentia a vino levi esse causa mutare timeret, renuit id facere, jusque aqua sibi afferi. Sed æterni Dei benignitas, qui voluntatem mentium se facit, dignata est voluntati famulæ suæ obsequi, ne hominum consilio, indicam sibi abstinentiæ legem transgredi cogere, voluitque simul, eam uti remedio, quod per os Apostoli sui discipulo ejus Timotheo ægotanti suggererat, scribente ad eum Paulo: *usare modico vino propter stomachum*. Itaque renovato mirabili illo prodigio, quod primum, cum inter homines Christus Dominus versaretur, in nuptiis Canæ factum est, aqua bis ad eam allata, bis Omnipotentis voluntatis suæ nutu, quo res omnes e nihilo eduxit, in vinum commutata est.

§. 7. Ex amore Dei summa illa Caritas erga proximum oriebatur, qua consolabatur afflictos, succurrebat egenis, pauperibus inserviebat, curabat ægrotos, omnes in Christo complectebatur, favebat peccunia, reficiebat vltuquo. Nullus inopum occurrebat, in quem illa sitem benignissimè non conferret, atque ex infinita multitudine debillum, languentium, pauperum, infirmorum, qua se videbat assidue circumfusam, quicum abire, aut solatio desitutum neminem patiebatur: Quos intelligebat præ pudore sitem cogere non auctore, quamvis id fraderet necessitas, non solum prompta eis subveniebat pecunia, sed etiam quotidianis sumptibus sustentabat: Non exiguum frumenti numerum dabat Religiosis familiaris, quæ in quibuslibet Lusitanicæ partibus versabantur; Canobis Monachorum, quacumque iter faceret,

I 2

ANNO 1742.

Jejunis, & alii que corporis macerant.

Gravi morbo correpta a qua non potuit sibi dari remedium, quæ Dei omnipotentis bis in vicium convertitur.

Pauperum, & Miferorum necessitatibus favebat: Monasteria adificavit, etque redditibus donat, atque illa pietatis officia præstat.

ANNO 1742.

Ceret, certam pecunie summam quotannis assignabat in vestem. Almoherense Monasterium prope Scalabim a Berengaria nobili femina inchoatum ipsa perfecit: Aliam domum, ubi partus a Parentibus expositi educarentur, quam Martinus Episcopus Guardianis morte occupatus absolvi non potuit, non modo absolvit, sed redditibus etiam, & expendorum numero puerorum amplificavit: Xenodochium e regione fua domus prope Conimbricam erexit, ubi triginta pauperes certis attributis sumptibus alebat, ac vestiebat, atque identidem presentia, allocutione, ministrandi quoque officio solabatur; denique communis omnium Patens, & Patrona censebatur, & temporalibus necessitatibus miserorum subveniens, animas, quorum corporibus succurrebat, humanitate, ac benignitate sua ad Deum trahere satagebat.

§. 8. Confluere Beata Elisabetha feria sexta majoris hebdomadae elephantiaci alioque, seu leprosi, pedes abluerit, & spem elargiri. Id aliquando cum perfecisset in oppido quodam Scalabi appellato, ex his unus, quibus id praestiterat officium, reliquis tardior, ob morbi vim vehementiorem, sublevisit rumpere in Regia; quod ubi Atrienfis quidam Servus animadvertit, feroc, & asper, ac rei gestae ignavis, acerrimis eum conviciis est infectatus: cumque ille reclamaret, fustem arripens, hominis, qui se praeter morbo commovere vix poterat, caput summa vi percussit, & graviter vulneravit. Concidit infelix in terram ea plaga accepta, & calamitatem suam ceptis ejulans lamentari. Accurrit, & vocibus, & miserabili spectaculo Urraca Vaschia, renunciatque Regina, cui ob studium pietatis erat familiarissima, quid factum fuerit; illa hominis miseri atque innocenti calamitate commota, in suum cubiculum eum imperat deportari, deinde album ovi exceptum supra vulneri suis ipsa manibus imponit, additque pecunia in reliquos sumptus, eum dimittit. Postridem quam haec gesta fuerant, secessitatum mittit, quomodo se ager habeat: optime responsum fuit; & cicatricem, post factam a Regina medicinam, statim fuisse obductam. Ita Regi famuli injuriam Beatae Reginae sanctitas, & clementia compensavit.

§. 6. Eiusdem majoris hebdomadae feria quinta, laevae dexterae manuum elephantiaci, seu lepra laborantium pedes, itaque etiam pecuniam, & vestes dote, & ad mensam splendide acceptis ministrare confluxerat. Earum una pedem alterum cancro affectum tam male habebat, ut parum abesse, quin duo digiti deciderent; altero igitur abluto pede, alterum in pelvim inmittere, Regina postulante, renebat. Conscia enim latentis mali, & turpis deformitatis, pedem illum aut Reginae manibus attingi, aut oculis videri indignissimum iudicabat. Sed Urraca Vaschia, quae Elisabethae aderat, eius iussu recusatam pedem in aquam mittit. Id ubi factum est, odor illico assatus est tam gravis, ac pestilens, ut omnes Reginae Ministras, cum eum praesertim ferre non possent, se proriperent foras: sola imperterrita mansit Regina, quae Christiana magnanimitate, & Caritate memorabilis, ulcus non modo non horruit, sed suis manibus tractare, ac medicinam aliquam adhibere aggressa est. Accedit ergo plena misericordiae, plena humanitatis, procumbit ante miseram feminam, fovet aqua calida pedem, & ulcus leniter, ac molliter expurgat; postremo eius, qui vulneratus est propter iniquitates nostras, & repulsius est quasi leprosus, & percussus a Deo amoris impetu acta, ipsum cancerum, cujus vel odor erat intolerabilis, osculatur, & salutare Signum Crucis imponit. Mirum dictu, sed tanta virtute dignissimum, nulla interposita mora, & Signo Crucis, & osculo, & simul Beatae Reginae merito, insanabile ulcus Dei omnipotentia factum est sanum.

§. 10. Cum aliquando proficereetur Conimbricam in Urbem Portum, per vicum quemdam iter habuit, nomine Arisanam; hic illi obviam processit rusticana quaedam femina, filiolam secum ducens ab ortu coeam; oravit Regiam supplex, ut oculos puelle manus tantum attingeret; illa obsecratione simul, ac miseratione permota, morem gessit matris voluntati, post paucos dies exultans, & gesticus venit ad Elisabetham cum filiola quae statim atque tacta fuerat, usum oculorum acceperat, agunt immortales Reginae gratias; ipsa vero a Magistro humilitatis

Quotannis feris sexta majoris hebdomadae leprosis abluat pedes, quotannis unum ab Atrienfis seruo graviter percussum reddidit humiliter.

Feria quinta hebdomadae praefata, quoddecim elephantiaci laborantium pedes lavat ex quibus aliam canero indicam prope simul an Crucis signo mirabiliter sanavit.

Humilitatis amans, oculorum sua puelle reddidit, & verat miraculum divulgavit.

tis edocta, qui pertransiens beneficiendo, & sanando omnes, se tamen beneficiorum autorem probari volebat, vetuit illis rem palam facere, utque facilius impetraret, velle utramque donavit.

Nobilis quaedam & religiosa mulier, Margarita Freila, quae in Aede Sacram Virginum, cui nomen est Chelis, prope Ulyssipponem morabatur, Regiam in Urbe commorantem adivit, a qua statim ac pallido vultu, & macie confecta visa est, causam rogavit; tuberculum, respondit, super stomachum natum; signum illa Crucis agrae parti imponit, quo facto, cessavit omnis tumor, dolorque decessit. Margarita tam gravi morbo liberata praegaudium continere se nequivit, quin illico omnibus manifestaret Elisabetham tam imperatae curationis auctricem. Quod cum ad aures eius pervenisset, non parum inde molesta accepit, dolens laudem sibi, aut gloriam ullam tribui, quam soli Deo debitam intelligebat. Itaque accessit ad se muliere, graviter cum ea conquefacta est, silentiumque in posterum imperavit. Et quoniam profusa in egenos Caritate maxime erat liberalis, in sinu saepe ferebat, quae iis benignissime dispensaret. Accidit, ut eam haec in sinu clam gerentem Vir ipse Rex Dionysius observaret, qui forte ei factus obviam, interrogavit, quod in sinu portaret; rosas, inquit; ac Dionysii iussu explicato sinu, opes ille distribuenda pauperibus in recentes rosas versa conspicitur. Ita omnipotens Deus, qui aridam Aaron virgam germinare fecit, & turgentibus gemmis erumpere flores, ad dictam Beatae Elisabethae, opes pauperibus destinatas in fragrantem rosam media hyeme commutavit, ut quantum sibi gratum, ac suave esset Famulae suae misericordiae in pauperes sacrificium, tam mirabili prodigio ostenderet.

§. 11. Necessitatem tribulationum non uno in loco nos monet Spiritus Sanctus in Sacris Scripturis, dicens: Sicut Socii passionem vestris, sic vestris & consolationis: & rursus: Heredes quidem Dei, coheredes autem Christi, si tamen compatimur, ut & consolificemur. Itaque benignissimus Deus, qui per ineffabiles providentiae suae vias, amarissimis offendionibus etiam illa aspergens, quae licito quidem, sed forsitate nimio amore a Servis suis tenentur, totis cordis asseclibus, & intus animi conatibus, ad se, misericorditer favens, eos ire compellit, B. Elisabetham maximis perturbationum fluctibus, & adversitatum tempestatibus iactanti finit. Et quidem Constantiam Filiam praepertam sibi inverto quodammodo naturae ordine, graviter doluit, tum etiam aliorum Carissimum iacturam non mediocri animi sui dolore sortiter sustinuit. At Constantia Filia, permittente Deo, qui consolator nos in omni tribulatione nostra, exacto unius anni spatio, quo ipsius unica Sacram quotidie fieri per internum castumque Sacerdotem curaverat, Matrem consolata est, cum per quietem & purgantem ignis penis in aeternam felicitatem transeuntem se illi praesentem exhibuit.

§. 12. Sed inter alia multa adversa, & aspera, quae ipsi acciderunt, maximo quidem maere afflixit Regi mariti abalienatus animus, & ad illicitos amores abreptus. Nam Dionysius, qui aliquot annos cum illa conjuncte, integreque vixerat, quibusdam quasi voluptatis injustae praestigii fascinatam, voluntatem ab ea cepit avertere, omnemque amorem ad quaedam transulit mulieres, ex quibus liberos etiam suscepit. Toleravit illa patienter spreti cubilis injurias, & fracti maritalis foederis crimen; atque humili cordis oculo indignas mulieres sibi prelatas respexit; neque cum aliquo de Mariti infidelitate conquefacta est, neque ullam hac de re eum eo habuit simultatem; sed expectans in silentio misericordiam Domini, qui solus facere potest mundum de immundo conceptum femine, loquebatur ei sancti operibus suis, pietate sua, mansuetudine sua, tolerantia sua, humilitate sua. Tantae igitur virtutis luce & lethali peccati somno excitus Dionysius aperuit mentis oculos, agnovitque turpitudinem suam, eamque detestatus, reliquum vitae tempus caste, sancteque traduxit.

§. 13. At vero piissimae Reginae animum non minori maerore, ac tristitia perculerunt exorta inter summa, & carissima sibi capita dissidia. Sed hoc quoque Servae suae grande donum concefferat ille, cui iuxta Prophetam nomen est, Admirabilis, Consiliarius, & virtus;

PONT. A. II.

Margaritam Freilam ab inferabili tubere in Stomacho liberavit.

Opes pauperibus distribuendas in recentes rosas commutavit.

Variis exercitiis tribulationibus; Parcentum, & Constantiam Filiam iacturam quoque animo sustinet, quam in Ecclesiam proficiscentem videt.

Aversum a se Dionysii Regis animum, ac speret conjugalis thalami iocunditatem, & tolerat.

Extritus inter Dionysium Regem & Alphonsum Fratrem, se inter eos eundem;

ANNO 1742.

§. 14. Sed nulla illustrior, ac magis necessaria conciliata pax ab Elisabetha, quam cum Dionysio Patens, & Filius Alphonfus pluraque civilia inter se bella suscepissent. Indignatus enim Dionysius ob Filii contumaciam, qui facinorosorum turmis stipatus, Patris auctoritatem, & imperium contempserat, Regnoque deiecerat minabatur, statuerat ex improvio eum opprimere. Appositis igitur ad omnes vias Custodiis: ne quis periculi nunciis ad Alphonsum iret, armatos raptim milites, & expeditos, secum proficisci iussit, ut acerbas de filio pœnas sumeret. At Elisabetha rei certior facta, per Nuncios diversis itineribus emissis, quanto in discrimine versetur, Filio significavit, monetque, ut iram Patris declinet. Ipsa interim precibus, & lacrymis apud Deum exposcebat, ut tantum a viro, & a filio, & a regno malum averteret. Ejusitaque diligentia, atque pietate factum est, ut Filius digressus e loco, ubi opprimendus erat, salutis suae provideret, cujus contumacem in Patrem animam pia Mater, ad quam de tanto beneficio gratias adurus se contulerat, monitis, ac precibus infringere aggressa est. Verum in nihilo melior factus, sceleratum parare cepit in Patrem bellum, qui facinorosi indignitate commotus, aliorumque consilii stimularis, omnem viam ad vindicandum impietatem Filii quaerebat. Exulcerabat haec animo Elisabethae, quae demisse, atque assidue a Deo precabatur mitiorem Viro mentem, Filio saniorum. Accusata vero apud Dionysium nimia caritatis in Filium, & mulieris indulgentiae, ademptis Castellis, bonisque fere omnibus ereptis, ne qua Filium ope juvaret, in liberam custodiam tradita est, iussuque non statuto loco egredere. Equo animo indignam passa est calumniam piissima Regina, neque conquefacta est de acerbo Viri imperio; sed statim paruit, & aliorum reclamantium querelas compescuit. Interea Alphonfus expugnandis atque in suam potestatem redigendis Urbibus; Dionysius iis, quae a sua potestate decedissent; diruendis, atque evertendis; uterque in Lusitania misere devastata, ope omnes operamque ponebant. Quo tempore Beata Regina, religiosissimis quibusque feminis undique ad se convocatis, cum iis tota erat juvenis, precibus, lacrymis, aliisque piis operibus ad exorandum Deum, qui ventis, & mari imperat, & obediunt ei, ut horridam tempestatem, quae ingentem ruinam secum ferebat, superna ope sedaret. Ubi vero accepit, bellum vehementius in diem inflammari, neque extingui posse nisi vel Viri, vel Filii sanguine, Civium strage, Civitatum excidio, continere se nequivit, quin Caritatis pennis e custodia conyolaret ad Castra, Virum obsecraret, Filium obtestaretur, cum utroque per se, & per Principes Viros ageret, ut Patris in gratiam Filius restitueretur. Concessum est Dei munere, quod Elisabethae pietas merebatur; Sed non diuturna fuit illa concordia. Etenim cum Alphonfus, contra voluntatem Patris, ad Oppidum Seabalin accedere instructo agmine conaretur, obviam illi cum exercitu processit Dionysius. Itaque armatas acies contra Filium jam Pater direxerat, datum utrique fuerat bellum signum, concurrerant eae utraque parte cognatis armis milites, ventum erat ad manus; cum Elisabetha sui oblita, de animarum salute tantummodo fo-

PONT. A. II. Dionysium inter, & Ferdinandum filium Regem discordias dirimit.

Alphonsum ejus Filium qui de fratris a Patre, ex imminenti vitae discrimine vindicet.

Iussu Regis in liberam custodia, ex qua illi ope sedaret, decineret.

Sed, utriusque compertum convolavit ad castra, ac ad primas acies progessit vocis, & lacrymis matrem Patrem obtinet.

licita, sine famularum comitatu, sine cultu, raptim accurrat, interponit se inter Virum, & Filium, non a telis utro citroque iactis deterrita, non a suae vitae periculo retardata, Filium adhortationibus morigerum Patri, Virum obsecrationibus placatum Filio reddidit, utriusque vitam, utrique salutem, operante Domino, & loquente ad eorum corda, dum Famulae suae ad aures verba infonabant, restituit.

§. 15. Jam vero Dionysius aetate gravis, & imbecillius valetudine effectus, in lethalem morbum incidit, tum vero vel maxime enituit conjugalis Elisabethae assiduitas, diligentia. Praestitit enim se non uxorem, sed ancillam, adeo in rebus omnibus de misse diligenterque ministrabat, non minus operi intenta, quam orationi, cui quod ab infirmi Mariti cura supererat temporis, die & nocte vacabat, magnis de illius animae, quam de corporis salute sollicita. Dionysius aetate annuum agens sexagesimum quartum, omnibus rite praestatis, quae vel Christianum hominem, vel praudentem Regem decebant, ex hac mortali vita excessit, cum annos sex, & quadraginta regnasset.

§. 16. Mariti morte sui juris facta Elisabetha totam se Deo tradidit, & secuta est exemplum fortissime mulieris Judith, quae post obitum Viri, in superioribus Domus suae fecit sibi secretum cubiculum, in quo cum puellis suis clausa morabatur. Ita habens super lumbos suo ciliolum, jejunabat omnibus diebus vitae suae: Ita Beata Elisabetha, statim ac Viri decessit, in cubiculum se recepit, cum una e carioribus ancillis, ibique ab ea susceperit eximio animi sensu pauperem vestem Religiosarum Virginum propriam, tum rudi funiculo praecincta, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conimbricam Beatae Clarae nomine edificandam summo studio curaverat, sibi ponit voluit, ubi ex illarum Virginum cœtu quinque apud se integritate conspicuas habebat assidue, cum quibus Religiosam extra Claustra debebat vitam. Si quidem de multa nocte vigilans, cum Virginitatis piorum studiorum focis, matutinis precibus recitanda, candido linteo caput velavit; domesticas autem opes, vel in sacros usus converterit, vel egentibus dispensavit: Aedes in super aliquas, secus Sacram Virginum domum, quam prope Conim

mandatum, statutum, relaxatio, aliaque premissa a dicta die octavo Kalendas Julii anni millesimi sexcentissimi vicefimi sexti suum debitum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Urbani Predecessoris Litera sub datum ejusdem diei consecrata fuissent, prout superius enarratur; quodque presentes Litera ad probandum plene definitionem, decretum, adscriptionem, mandatum, statutum, relaxationem, & alia premissa ubique sufficient, nec ad id probationis alterius administriculum requiratur. Ceterum, quia difficile foret, presentes nostras Literas ad singula loca, ubi opus esset, deferri; volumus, ut earum exemplis etiam impressis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Personae in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadem ubique fides habeatur, quae ipsis presentibus adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostensa.

g. S. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrorum decreti, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem quarto Kalendas Maji, anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadagesimo secundo Pontificatus Nostri Anno II.

Subscriptio- nes S. R. E. Cardinalium

* Ego Benedictus Catholicae Ecclesiae Episcopus,

* Ego T. Episcopus Ostien. & Veltinens. Card. Rufus

* Ego A. Episcopus Sabiniensis Card. S. Clementis S. R. E. Camerarius.

* Ego L. Episcopus Portuensis Cardinalis Picus.

* Ego Petrus Episcopus Tusulanus Cardin. Corradinus.

* Ego V. Episcopus Praenestinus Card. Petra Major Penitentiarius.

* Ego Ludovicus Tit. S. Praxedis Presbyter Card. Baluga.

* Ego Fr. Vincentius Ludovicus Tit. S. Sixti Presbyter Card. Cotti Ord. Praedicatorum.

* Ego Joseph S. Mariae Transiberim Presbyter Card. Accorambonus.

* Ego V. Tit. S. Matthaei in Merulana Presbyter Card. Bichius.

* Ego I. Tit. Crucis in Hierusalem Presbyter Card. Firrao.

* Ego A. Tit. S. Stephani in Monte Calvo Presbyter Card. Gentili.

* Ego T. Tit. S. Caeciliae Presbyter Card. de Aquaviva.

* Ego D. Tit. Basilicae Sanctorum Duodecim Apostolorum Presbyter Card. Rivera.

* Ego P. Tit. S. Eusebii Presbyter Card. Aldrovandus.

* Ego F. P. M. Tit. S. Joannis ante Portam Latianam Presbyter Card. Pileri Ordinis Servorum B. Mariae Virginis.

* Ego G. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego M. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego N. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego O. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego P. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego Q. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego R. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego S. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego T. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego U. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego V. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego W. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego X. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego Y. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

* Ego Z. Tit. S. Petri in Vinetis Presbyter Card. de S. Maria.

PONT. A. II. Pontifex indulget, ut Missa celebrari valeat super Treribus.

* Ego D. Tit. S. Bernardi ad Thermas Presbyter Card. Passioneus.

* Ego S. Tit. S. Prisciae Presbyter Card. Valenti.

* Ego P. Tit. SS. Nerei, & Archilaei Presbyter Card. de Tancin.

* Ego Alexander S. Agatae Diaconus Card. Albanus.

* Ego N. S. Mariae ad Martyres Diaconus Card. Judica.

* Ego Neri S. Eustachii Diaconus Card. Corfinus.

* Ego A. S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Mosca.

* Ego J. B. S. Caesarei Card. Spinula.

* Ego C. S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Card. Rezzonico.

* Ego P. S. Angeli in Foro Piscium Diaconus Card. Columna.

* Ego C. S. Mariae in Porticu Diaconus Card. Sacripantes.

P. Card. Pro-Datarius. D. Cardinalis Passioneus.

VISA DE CURIA.

N. Antonellus.

J. B. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevium.

Public. die 18. Aprilis ejusdem Anni.

INDULTUM

Celebrandi Missas super Treribus Pontificiis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Magister Marius Bolognetti, Noster & Apostolicae Sedis Notarius Protonotarius nuncupatus de numero participantium, Camerae nostrae Apostolicae Thesaurarius Generalis, ac Classis, & Treremium Nostrarum Commissarius Generalis, quod ipse considerans, tam Officiales, & Milites, quam Nautas, & Turmam, qui super Classe Treremium Nostrarum reperiuntur, tempore Expeditionum, in litore Maris, aliisque partibus, tum Catholicis, tum communi Christiani Nominis hosti subiectis interdum longo tempore, & multoties in solemnioribus anni festis diebus, prout etiam quando in Oris maritimis Catholicorum Principum, & in illorum portibus existant, tum propter anni tempestates sibi adversas, quae minime permittunt Tentorium in Terra figere, & obtendere, sub quo Sacrosanctum Missae Sacrificium celebrari possit, tum propter distantiam terrae firmae, Sacrosanctum Missae Sacrificium hujusmodi audire non posse; ut incommodis, & inconvenientibus hujusmodi, ne pietas, & devotio personarum suppliciarum minuat, occuri possit, idem Missae Sacrificium in Treribus praefatis celebrari posse plurimum desiderat. Nobis propterea dictus Magister Marius Thesaurarius Generalis humiliter supplicari fecit, ut in Missis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

5. 1. Nos igitur piis ejusdem Magistri Marii Thesaurarii Generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere, eumque specialibus favoribus, & gratiis profecti volentes, & a quibusvis Excommunicationibus, Suspensionibus, & Interdictis, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendarum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem Magistro Mario, ac pro tempore existenti Camerae Nostrae Apostolicae Thesaurario Generali, petitam facultatem celebrandi Sacrosanctum Missae Sacrificium hujusmodi qualiter die in Treribus nostris praefatis, tum tempore, quo Trerem hujusmodi anchoratae sunt, in quibusvis oris, littoribus, & portibus habitatis, & non habitatis, & dummodo celebratio Missae hujusmodi tempore navigationis facienda, dum Mare tranquillum, & Caelum serenum reperiatur, & cum assensu alterius Presbyteri, seu Diaconi, fiat, ita ut periculum effusionis sanguinis in dicta celebratione minime adit, auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus, & indulgemus. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die xxviii. Aprilis MDCCCLII. Pontificatus Nostri Anno II. D. Card. Passioneus.

PRO INSTITUTIONE

Apostolicae Missionis in Regno Batgao in magno Thibet.

Illustris, ac Potentissimo Regi Batgao

BENEDICTUS PAPA XIV.

Illustris, ac Potentissime Rex, salutem, & Lumen Divinae gratiae.

DILECTO Filio Vito Recinetensi Ordinis S. Francisci Capuccinorum faustis nuntiis ad Nos pervenit, optare Celsitudinem Tuam, ut aliquot ex ea Religiosa Familia isthuc ire, & in Regno tuo commorari jubeamus, qui populos imperio tuo subiectos Christianam fidem edocent, dirigantur in viam salutis aeternae, quae una a sapiente viro quaerenda est, & haberi in desiderio debet. Hinc enimvero cognovimus, Celsitudinem Tuam prudentissimi ingenii vi pollere, consilique sagacitate. Cum enim Civium tuorum felicitas expetenda Tibi sit, maximeque curandum, ut eos tuae pietatis voluntati obnoxios habeas, promptaque obedientia marigeros, aliam nullam in toto Orbe Terrarum Religionem invenies, quae Regibus eorumque Magistratibus majori severitate parere jubeat, quaeque implacabile magis bellum indicat vitis omnibus, unde humana Societas, velut pestifero veneno imbuta, quam maxime labefactatur. Haec siquidem spectant tradita Nobis a Supremo Caeli Terraeque Domino Nostrae Sanctissimae Religionis auctore, agenda vitae praecipua, servata utique diligenter.

Itaque pro Nostra in universum genus hominum caritate, pro utraque in Missionarios Nostros benevolentia, libenter mandavimus, ut aliquot ex eodem Capuccinorum coetu statim ad Vos iter arripiant, serantque in vestras Orientis partes Divinae scientiae lumen, ac sternant tuae Gentis facilem munitamque viam ad Coelestem Patriam, & ad gaudium sempiternum. Utinam vero ipse, qui Regio assensu, permissis Missionariis Nostri, una commotis caritate, in id suo labore, sua pecunia, tantoque per Maris Terraeque immensa spatia vitae tuae discrimine, seculam navare operam, exemplo praeire velis subditae Tibi Gentis docilitatem. Nihil profecto Nobis jucundius, Tibi salubrius evenire possit. In hujusmodi ipem Nos adducit data tuis literis fides, eisdem Missionariis Regiae auctoritatis praedio fultum iri, & liberum fore, per tuum Regnum Christianam doctrinam palam praedicare, eamque amplecti nullo impedimento. Qua de re amplissimas Celsitudinis Bullae Rom. Bened. XIV. Tom. I.

studini tuae agimus gratias, Deumque idcirco bonorum omnium Auctorem assiduo studio solite obsecrabimus, ut Tibi suo Numine propitius adit, Teque omni cumulet prosperitate. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die prima Maji anni MDCCCLII. Pontificatus Nostri Anno secundo.

J. Vincenzius Lucchesinus.

PRO MISSIONIS LIV.

Apostolicae Fundatione in Regno Bittia in magno Thibet.

Illustris, ac Potentissimo Regi Bittia

BENEDICTUS PAPA XIV.

Illustris, ac Potentissime Rex, salutem, & Lumen Divinae gratiae.

LITERAE Celsitudinis tuae, quas dilectus Filius Vito Recinetensis Sacro Franciscanorum Capuccinorum Ordine representandas Nobis curavit, misit ex hilarant animum nostrum, eumque Tibi summo opere obstruxerunt. Dum enim postulas erudiri in Christiana Doctrina populos imperio tuo subiectos, atque idcirco apud Vos sub Regia protectione diversi Missionarios Capuccinos, ingenti Nos laetitia affecti, quippe quibus, pro commissa humilitati nostrae Supremae Ecclesiae potestate, quam maxime cordi est, universum hominum genus aeternam consequi felicitatem, nec aliter fieri possit, quam si Evangelica veritate imbuetur. Qua de re maximas Celsitudinis tuae gratias agimus, precamurque Deum Optimum Maximum, ut apertus abs Te ad Cives tuos ejusdem percipiendae veritatis aditus amplissimum Tibi tuoque Regno felicitatem afferat, eamque in primis, ut veritas ipsa pateat oculis sagacissimi animi tui. Nam intelliges, id unum sternere Tibi posse viam ad aeternam salutem, & nihil ad retinendas in imperio suaviter populos, & ad vitiorum illecebras expellendas magis conducere, ac Sacrosanctam Religionem Nostram, cujus inter praecipua praecipua illud est, ut Regibus, & Magistratibus eximio studio obediri debeat, & prorsus pura mente, atque inviolatis naturae legibus vivendum sit, unde pax publica, quies & honestum otium exurgit.

Quod ut per tuam Ditionem feliciter eveniat, justissimus isthuc, ut rogas, degere aliquos Capuccinos Missionarios, ac Te auctore, tuoque Regio praedio, in opus istud gravissimum omnes curas cogitationisque intendere. Nec dubitamus quin Celsitudo tua ope, ac patrocinio foveat ipsorum labores, qui nullo rerum humanarum praemio, sed una ardentissima erga Vos charitate, immensa propemodum terra marisque spatia emensis isthuc Evangelii Lucem diffundere susceperunt. Haec autem ut & Celsitudinis tuae fulgeat, & omni cumuleris prosperitate, vehementer cupimus atque ovinamur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die prima Maji 1742. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

J. Vincenzius Lucchesinus.

DECLARATUR LV.

Quae fuerint mens Pontificis in Constitutionibus super Junio editis.

Venerabili Fratri Andreae Archiepiscopo Valentiae.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

COGNOVIMUS in Fraternitatis tuae literis inveteratum Hispaniae pietatis morem, cui semper solemne, & proprium fuit, explicandum proponere Pontificum.

ANNO 1742.

Qui quæstio- nem in ab- stracto defi- nitæ con- tendit.

Sed præfer- bere legem concedenda cõspicatio nis.

Dat. die 12. Maji 1742.

Apostolicæ Sedi, quicquid obsecratis eius decreta ha- bere videantur. Laudamus autem Pastorem sollicitudinem, qua sedare voluisti hortam inter aliquos tuæ Diocesis disputationem de sensu literarum No- strarum, quibus pro pacto Ecclesiasticæ jejuniæ lex ob- servanda, aut solvenda sit, constituimus. Responde- mus igitur postulatæ tuæ, Nos in istis literis denun- tiandum non suscepisse, an qui Ecclesiastica auctorita- te a jejuniis excusantur, non solum veteris cibus uti, sed justæ pariter vespertinæ abstinentiæ fines egredi queant. Præcipimus autem Episcopis, eorumque De- legatis, ut nemini vescendi carnibus aliisque Cibis ve- titis veniam tribuant, nisi sub gravi, imperata simul unica cõmestionis norma. Ita universale istud præcep- tum pro tua spectatissima vigilantia Gregi tuo indi- cendum jubeto. Interca Fraternitatis tuæ, haud igna- ri, qua ipsa excellas religione, virtute, atque in Nos Romanicæ Sedem eximia observantia, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die xii. Maji MDCCXLII. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

J. Vincenzius Lucchesinus.

LVI.

SPICARUM COLLECTIO.

Post absolutam Messem, Pauperibus permittenda.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis Ditionis Ecclesiasticæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Fauorem quare ad Pontificem præsentem desinat.

Eadem alio- rum relatio- nibus con- firmantur.

Sacra Scri- ptura loci pro pauperi- bus.

ACERBI pleni doloris argumentum paterno cordi nostro præbuerunt clamores Pauperum, quos men- se Junio superioris anni mole accepimus, cum ad Ar- cem nostram Gandulphi secedentes, quæstia ad valetu- dinem saluberrimi aeris munitate, ad proxima vicinam Arci loca divertirent. Multorum siquidem vocibus, ac lacrymis propõta Nobis est querela contra Agrorum Dominos, qui oculos suos in terram declinantes, pio, & antiquo immutato more Pauperes, Messæ jam absoluta, Spicas colligere non patiuntur: sed illas, vel Agrorum Conductibus aucto censu colligendas, vel gregibus animalium vorandas relinquant, in proprium fraudulentis compendium pie sancteque instituta mi- sericordie præsidia. Hujusmodi querelas nostris quotidie oblatrepentes agribus confirmantur supplices Egenorum libelli, eum in finem Nobis exhibiti, ut antiqua col- ligendarum Spicarum libertas, non sine injuria subla- ta, auctoritate nostra in commune solatium restituere- tur.

Verum est hujusmodi licentia, ultra domini- jura fortasse provehã, plurimum Nos commoveret, nul- loque pacto ferendam esse intelligeremus, apertis Sa- crarum Literarum testimoniis; Nihilominus magni mo- menti negotium in aliud tempus duximus rejiciendum, ut in eo absolvendo Sacræ Scripturæ Interpretes, qui tunc Nobis deerant, faciem præferrent, totaque lege, ut ajunt, perfecta consultius aliquid deliberare possi- mus. Id vero longe fuit opportunum, tum quia tan- tum Nobis otii, ac quietis in summa tempore diffi- cultate postea datum est, quantum ad rem sedulo in- vestigandum necesse fuit: Tum quia interca perpexi- mus, hujusmodi abutum irrepsisse in alia Ecclesiasticæ Ditionis loca magno detrimento Pauperum, qui cau- sam suam prece, & lacrymis apud Nos tulerunt.

Tacti igitur intimo charitatis sensu, eo alacri- ores calamo manus nunc admoveamus, quo clarius, & lucu- lentius constat Agrorum Dominos ad exercendam hanc in Pauperes liberalitatem Dei ipsius oraculo eloceri. Probe enim nostis, Venerabiles Fratres, scriptum Levitici cap. 19. Cum messueris segetes Terræ tuæ, non tondebis us- que ad solum superficiem Terræ, nec remanentes Spicas colliges: Neque in Vineâ tuâ racemos, & grana deci- dentia congregabis, sed Pauperibus, & Peregrinis carpon- da.

da dimittes: Ego dominus Deus vestester. Et rursum Deute- ronomi cap. 24. Quando messueris segetem in Agro tuo, & ablutis manipulum veliquis, non reverteris, ut tollas illum, sed Advonam, & Pupillum, & Viduam averse- re patieris, ut benedicat Tibi Dominus Deus tuus in om- ni opere manuum tuarum. Si fruges collegeris olivarum, quidquid remanserit in arboribus, non reverteris ut col- ligas, sed relinques. Advene, Pupilli, ac Vidue. Si vindemiareris Vineam tuam, non colliges remanentes ra- cemos, sed cedent in usus Advene, Pupilli, ac Vidue.

Illud etiam accedit, quod in libro Ruth cap. 2. legitur, Eam Socru suæ Noemi dixisse Padam in A- grum & colligam Spicas, quæ supererint manus meten- tium, ubicumque elementis in me Parisfamilias reperero gratiam; Et paulo post in Agrum Booz ingressam, Spicas collegisse, ut sacra testantur Literæ: Abiit ita- que, & colligebat Spicas, post terga metentium: Cum vero percunctanti Booz, quanam illa esset Mulier, Mo- bitidem esse responderetur; nec deesset qui testaren- tur, illam a primo mane ad eam usque horam Spicas collegisse: Audi (inquit) Filia, ne vadas in alterum Agrum ad colligendum, nec recedo ab hoc loco; sed jun- gere Puellis meis, & ubi messuerint, loquere: Mandavi enim Pueris meis, ut nemo molestus sit tibi: Præterea tantum pii Viri animus a contumeliis abfuit, ut eam non colligere tantum relinquit, sed & integras spicas me- tere passus sit, jubens ea de causa Messoribus: Etiam vobiscum metere voluerit, ne prohibeatis eam: Quare cum sese jamum Ruth recepisset, tantamque frumenti copiam Socru suæ ostendisset acceptam; illa memorie gra- to animo, collectas fruges Datori censuit referendas, inquitens: Sit benedictus qui miserus est tui.

Longa Nobis oratione uti necesse esset, si Sa- crorum Interpretum, si Juris quoque Consultorum sen- tentias ea de re afferre vellemus; ipsis idem, multumque perquirentibus, an veteri lege cessante, permittendarum Spicarum præceptum obsoleverit: An charitatis officiose monitum, vel potius justitiæ exigentis imperium fuerit. Si enim ex præcepto Divinæ Legis profuere hæc pietas in Pauperes excedenda: quæsitio veluti ex præcep- to jure Muller in Agro Booz decedentes Spicas sibi vin- dicasset, nec ad eas obtinendas caute inita fuissent prudentiæ, & artis ingeniosa consilia.

His consulto ommissis, in id potissimum collimat nostræ Apostolicæ sollicitudinis partes, ut Agrorum Do- mini tanto commoti exemplo, nostrisque vocibus in- centis, Pauperes exigua hac ope fraudari non patiantur. Meminerint, non humano labore, sed singulari Dei be- neficio, qui dat escam in tempore, uberes terræ fructus comparari, & copioso veluti fenore augeri quidquid in Pauperes pie erogatur. Quod quidem, cum saepe in Sa- cris Paginis cautum sit, tum maxime pollicetur Deus Deuteronomio Spicas Pauperibus voto largientibus, in his verbis: Ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni opere manuum tuarum.

Injuncto tamen Apostolico muneri deesse vide- remur, nisi nostra etiam studia, & Officia ad Vos con- verteremus, Venerabiles Fratres, quibus solemne semper fuit, causam Pauperum, quæ Causa Dei est, omni ope, & conatu tueri. Ideoque major quo possimus paternæ charitatis sensu hortamur, & obtestamur, ut in ves- tram veluti clientelam suscipientes Pauperes, dignum pietate vestra zelum exhibeatis. Vestris primum vo- cibus, & exhortationibus, ac mandatis etiam in sin- gulis Diocesium vestrarum Parochiis inter Miserarum so- lemnia evulgandis, commendetur Egenorum causa, ag- noscatque Populus, quam turpe, ac Christiano nomi- ni indecorum sit, messæ jam absoluta, Pauperes ab Agri- sibus amoveri. Potissimum vero intelligant Agrorum Domini, colligendarum Spicarum more immaturo consilio sublatam fuisse in his locis, in quibus diuturno usu jam invaluerat, ibique restitui omnino oportere: Ubi ve- ro pia hæc consuetudo recepta adhuc non sit, pro viri- bus inducatur, in solatium Egenorum, qui gravi sal- tem, si non extrema laborant inopia, quique in diffi- ciliu temporum angustis magis, magisque consi- ciuntur.

Demum Caritores Animarum in Populi au- res, animosque ingerant, certa non satis ratione consistere, an quod veteri lege cautum est, nova ab- rogatum sit: & an Pauperes quæsitio ex præcepto jure, vel impetrato a misericordia beneficio, colligen- da.

PONT. A. II.

Exemplum ex Libro Ruth.

Pontifex hortatur Ag- rorum Do- minos ad mi- sericordiam in pauperes.

Et horum causam com- mendat Episcopi.

Item reli- quis animarum Pasto- ribus.

ANNO 1742.

PONT. A. II.

Dat. die 22. Maji 1742.

LVII. DE DOGMATIBUS ET RITIBUS

Ab Italo-Græcis tenendis, atque servandis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Promissum

ETSi Pastoralis Romani Pontificis vigilantia ad omnes Christianos longissimis etiam Locorum inter- vallis distans, ac vitæ, rituum, & linguarum gene- ro inter se maxime differentes paterna charitate sese extendant, omnemque curam, ac studium adhibeat. ubique Terrarum Catholicæ Fidei integritas, Ecclesia- sticæ Disciplina nitet, probitasque morum, facta testis ferretur; majoribus tamen Pontificis sollicitudinis stu- diis in eos intendit, qui in Ditione Ecclesiastica, & in reliquis Italiæ partibus, & Insulis adjacentibus sive orti, sive aliunde advecti Incolæ commorantur. Cum itaque factum sit, ut grassantibus jam dudum per totam Orientem, tum barbaram infideliam immanitate, tum etiam Schismaticorum perfidia, plurimis ex Græcia, Epiro, Albaniam, aliisque Asia regionibus, ad Italiam, eique adjacentes Insulas, tanquam ad fidei, & tranquillitatis portum confluentes, ibidem Sedes, ac domicilia collocaverint, & tam ipsi, quam eorum Filii, Græcorum mores, instituta, ritus, & consuetu- dines a Græcis Progenitoribus sibi traditas studiose, enixeque servare pergant; ita tamen, ut debitam Roma- næ Ecclesiæ obedientiam, ac devotionem omnino pro- fiteantur; hinc est, quod Nos, qui ineffabili Dei clem- entia, meritis licet imparibus, ejus vicem gerimus in terris, apud quem non est Græcus, & Judæus, Bar- barus, & Scythæ, (omnes enim unum sunt in Christo Jesu), & Græcos, & Albanenses Græci Ritus, tam in Ditione nostra Ecclesiastica, & utraque Sicilia, quam in reliquis Italiæ partibus, & Insulis adjacentibus, in Die- cesi Latinorum Episcoporum volentes, specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes; omnia & singula, quæ laudabiliter provida Romanorum Pontifi- cum Prædecessorum nostrorum ordinatione Græcis, & Albanensibus præditis, tum quoad rituum Græcorum, sive consuetudinum observantiam, tum quoad privi- legia, immunitates, exemptiones, favores, indulgentia, & gratiis, concessa, statuta, ordinata, indulta, & facta dignoscuntur, ut plenioris roboris firmitatem ob- tineant, eoque firmius, & stabilius libibata, incon- cussaque perdurent, quo sæpius sunt in genere, & specie Sedis Apostolicæ præsidio communita, per præsentis nostras Literas innovamus, confirmamus, & ap- probamus, illisque nostræ approbationis, confirmatio- nis, & innovationis robur adjicimus; ut iidem privi- legiis, immunitatibus, exemptionibus, indultis, gratiis, favoribus, perinde ac Clerici Latini tam Sæcula- res, quam Regulares, eorumque Ecclesiæ, Monasteria, & Bona in istis Locis, ubi Italo Græci commoran- tur, utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere libere possint, ac valeant; ut privilegiis, & gratiis hujusmodi sibi concessis in Domino plene gau- dentes, in tranquillitate pacis quiescant, & per semitam mandatorum Dei gradientes, ferventiori erga Apostolicam Sedem devotione perseverent.

Causa hujus Constitutionis, & con- firmationis Privilegio- rum quæsitio Græcis tam Sæcula- ribus, quam Regularibus a Sancta Sede concessis fuit.

Confirmatio & innovatio Constitutio- nis Apo- stolicæ quoad Ita- lo-Græcos.

san tam de ritibus ipsorum Græcorum, Albanensium, quam de eorundem Sacerdotum potestate, & Latino- rum etiam Præfulum, atque Parochorum jurisdictione, & auctoritate sæpe obortæ sunt, & oborti solent quæ- stiones & controversiæ; Nos pro nostra Pastoralis officii sollicitudine, quantum in Nobis est, hinc malis oppor- tunum remedium adhibere, causasque omnes litium, jurgiorum, dissidiorum, contentionum, quæstionum, & controversiarum amputare, certamque super rebus hujusmodi tum præfatis Græcis, & Albanensibus Græci ritus, tum Latinis Episcopis, & Parochis regulam, normam, & instructionem, cui potissimum sese in pos- terum conformare, & in singulis occurrentibus pubis, & casibus inhæere debeant, tradere cupientes omnia & quæcumque per eorundem Romanos Pontifices Præde- cessoris nostros, ac præsertim Innocentium IV. Leonem X. Clementem VII. Paulum III. Julium etiam III. Pium IV. & V. Gregorium XIII. Clementem VIII. & forsitan alios Romanos Pontifices circa memoratos Græcos, & Albanenses, eorumque ritus, & consue- tudines ordinata, & constituta fuisse comperimus, ut quo sæpius fideles ipsi illa perspiciant innovari, eo fer- ventius, ac promptius ad illorum observantiam exiten- tur; in aliis omnibus, præterquam in his, quæ præsen- tibus nostris adversantur, confirmanda & innovan- da, nostroque auctoritatis munimine roboranda esse cen- semus, & confirmamus, atque innovamus, aliisque in- super Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis pleni- tudine, hac nostra perpetuo vultura sanctione, & Con- stitutione, dispositione, constituimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, prout in Domino conspi- cimus expedire.

§. I.

De Fide Catholica.

AC primo quidem cum Catholica Fides sit ejusmo- di, ut nisi eam quisque integram inviolatamque servaverit, salvus esse non possit, quæcumque credit, ac docet Sacrosancta Romana Ecclesia, ac omnia, & singula iidem Græci, & Albanenses Græci Ritus inte- gre, firmiter, indubitanter credere atque affirmare tenentur; prout in Sacra Oecumenica Synodo Florentina super unione Occidentalis, & Orientalis Ecclesiæ, definitum & declaratum fuit; & in professione Ortho- doxæ Fidei a Græcis Iulii Gregorii Papæ XIII. Præde- cessoris nostri emittenda continetur, videlicet.

I. Quod Spiritus Sanctus a Patre, & Filio æterna- liter est, & essentiam suam, summe esse subsistens habet ex Patre simul, & Filio, & ex utroque æterna- liter tanquam ab uno principio, & unica Inspiratione, procedit: Et quod ea Verborum illorum: Filioque; explicatio, veritatis declarandæ gratia; & imminente tunc necessitate, licite ac rationabiliter Symbolo fuit apposita. Et si autem Græci teneantur credere, etiam a Filio Spi- ritum Sanctum tenentur credere, non tamen tenentur in Sym- bolo pronuntiare; contraria tamen consuetudo ab Al- banensibus Græci ritus laudabiliter recepta est, quam ab istis Albanensibus, aliisque quibuscumque, in Ecclesiis, ubi ea viget, servari volumus; quin etiam a Græcis Presbyteris aliarum quarumcumque Regionum commorantibus in Italia, eisque Insulis adjacentibus, si ab Ordinariis Locorum, vel ob suspicionem hæresis, vel ob scandalum: vel ob aliam justam causam requi- siti fuerint, particulam illam: Filioque; in Symbolo pronuntiare præcipimus, ac mandamus.

II. Item profiteri tenentur, tam in azymo, quam De azymo, in fermentato pane tritico, Corpus Christi veraciter confici: & Sacerdotes in alteruto ipsum Domini Cor- pus conficere debere, unumquemque scilicet juxta suæ Ecclesiæ sive Occidentalis sive Orientalis consuetudinem.

III. Item si vere poenitentes in Dei charitate de- cesserint, antequam dignis poenitentia fructibus de com- missis, & omnis satisfecerint, eorum animas penitentiæ post mortem purgari: & ut a penis hujus- modi releventur, prodesse eis Fidelium virorum suffra- gia, Missarum scilicet Sacrificia, orationes, & elemo- slynas, & alia pietatis officia, quæ a Fidelibus pro aliis Fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesiæ instituta.

De Proce- sione Sancti Spiritus, & Filioque.

De Purgato- rio.

K. 2

IV. II.